

Hoe riskant is de toekomstbomenmethode?

In het kader van het Overlevingsplan Bos en Natuur (OBN) wordt het aanwijzen van toekomstbomen gesubsidieerd als weerstandsverhogende maatregel. Maar veel beheerders vinden de toekomstbomenmethode riskant. Omdat de aandacht daarbij teveel gericht wordt op een beperkt aantal bomen en omdat die bomen doordat ze vrijgesteld worden meer risico zouden lopen op windworp.

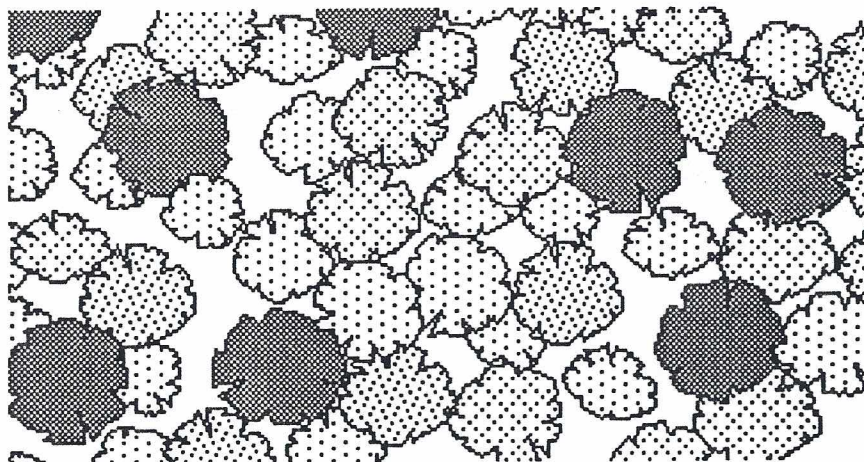
aantal toekomstbomen

Het in een vroeg stadium (25-30 jaar na aanleg) aanwijzen van 60-120 T-bomen per hectare in een opstand van enkele duizenden bomen lijkt riskant. Het aantal toekomstbomen wordt zo gekozen dat ze uiteindelijk de gehele groeiruimte vullen. In theorie ontstaan er dus gaten wanneer er T-bomen uitvallen. Maar in de praktijk is de toekomstbomenmethode niet zo star. Bij uitval wordt gewoon een vervanger aangewezen. Juist daarom is het belangrijk om T-bomen in een vroeg stadium aan te wijzen: Dan is er in geval van uitvallers nog voldoende reserve aanwezig. Direct al een groter aantal toekomstbomen aanwijzen is niet nodig.

opstandsstabiliteit

Iedere ingreep in het kronendak brengt tijdelijk een verhoogd risico van windworp met zich mee. Maar hoe groot dit risico is hangt af van de situatie. Bij de eerste dunningen zijn de bomen meestal nog vrij dun (hoge H/D-verhouding). In dit stadium is het niet verstandig om te sterk in te grijpen in het kronendak. Maar door de T-bomenmethode krijgt de opstand op termijn juist een stevige ruggegraat, waardoor het risico van windworp kleiner wordt en sterke dunningen minder risico met zich meebrengen. Bovendien worden bij voorkeur vitale voorlopers aangewezen als T-boom. Deze zijn al dikker en hebben een lagere H/D en dus een betere stabiliteit. Als zelfs deze bomen niet bestand blijken tegen een storm dan kun je er zeker van zijn dat de rest ook niet overeind blijft.

Figuur: De toekomstbomen vormen de ruggegraat van een stabiele opstand.

wanneer is een boom de toekomstboom?

- Een toekomstboom moet **gezond en vitaal** zijn: Goede blad- of naaldbezetting en -kleur, vrij van beschadigers zoals insecten of schimmels.
- Een toekomstboom heeft een **hoge stamkwaliteit**: De stam is recht, cirkelrond, volhoutig, vrij van beschadigingen, takvrij of fijnbetakt (max. Ø 4 cm). De boom mag niet te scheef hangen.
- Een toekomstboom is altijd **heersend of mede-heersend**: De kroon bevindt zich in het kronendak of steekt daar zelfs bovenuit.
- Een toekomstboom moet **stabiel** zijn: De H/D-verhouding ligt voor naaldbomen beneden de 85 en voor loofbomen beneden de 100.

conclusies

De toekomstbomenmethode is minder riskant dan vaak wordt aangenomen. Door vitale, stabiele en heersende bomen te kiezen als T-boom en deze extra groeiruimte te geven worden deze juist nog sterker en neemt op termijn zelfs de stabiliteit van de hele opstand toe. Daardoor is het bovendien mogelijk om met weinig risico op termijn de dunningssterkte op te voeren (en daarmee ook de houtopbrengsten). Het uitvallen van T-bomen vormt geen probleem, mits deze in een vroeg stadium worden aangewezen. Er is dan altijd voldoende reserve.

literatuur

Custers, H. en J. Paasman, 1993. Wat zit er achter de bles.
Brochure IKC-NBLF nr. 4. ISSN: 0927-958x.